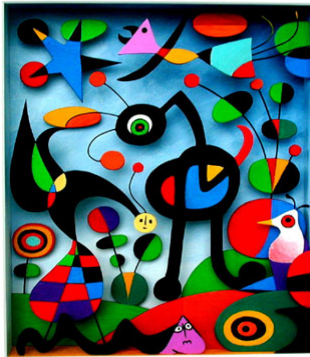

Εισαγωγή στη Γλώσσα ML

Juan Miró

Κωστής Σαγώνας <kostis@cs.ntua.gr>

Συναρτησιακός και Προστακτικός Προγραμματισμός

- Ένας τρόπος διαχωρισμού
 - Ο προστακτικός προγραμματισμός επικεντρώνει στο **πως** θα υλοποιήσουμε τα συστατικά του προγράμματός μας
 - Ο συναρτησιακός προγραμματισμός επικεντρώνει στο **τι** συστατικά θα πρέπει να έχει το πρόγραμμά μας
- Συναρτησιακός προγραμματισμός
 - Βασίζεται στο μαθηματικό μοντέλο του λ-λογισμού (Church)
 - “Προγραμματισμός χωρίς μεταβλητές”
 - Είναι από τη φύση του κομψός, σύντομος και σαφής τρόπος προγραμματισμού, στον οποίο αποφεύγονται τελείως κάποιου είδους προγραμματιστικά σφάλματα
 - Θεωρείται από πολλούς ως ανώτερος τρόπος προγραμματισμού

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

2

Διαφάνεια αναφοράς (referential transparency)

- Σε μία γλώσσα συναρτησιακού προγραμματισμού, **η αποτίμηση μιας συνάρτησης δίνει πάντα το ίδιο αποτέλεσμα για τις ίδιες τιμές των παραμέτρων της**
- Η σημαντική αυτή ιδιότητα δεν ισχύει κατ' ανάγκη στις γλώσσες προστακτικού προγραμματισμού
- Στον προστακτικό προγραμματισμό αυτό συμβαίνει λόγω:
 - Μεταβλητών που ορίζονται και αλλάζουν τιμές εκτός του σώματος της συνάρτησης (global variables)
 - Εξάρτησης από την κατάσταση (state) του υπολογισμού
 - Άλλων παρενεργειών (side-effects) που μπορεί να υπάρχουν στο πρόγραμμα

Παράδειγμα σε Pascal

```
program example(output)
var flag:boolean;

function f(n:int): int
begin
  if flag then f := n
               else f := 2*n;
  flag := not flag
end

begin
  flag := true;
  writeln(f(1)+f(2));
  writeln(f(2)+f(1));
end
```


Τι τυπώνει το πρόγραμμα;

5 και μετά 4

- Περίεργο διότι περιμένουμε ότι $f(1) + f(2) = f(2) + f(1)$
- Στα μαθηματικά οι συναρτήσεις εξαρτώνται μόνο από τα ορίσματά τους

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

3

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

4

Μεταβλητές και “μεταβλητές”

- Στην καρδιά του προβλήματος είναι το γεγονός ότι η μεταβλητή **flag** επηρεάζει την τιμή της **f**
- Ειδικότερα, η συμπεριφορά οφείλεται στην ανάθεση
flag := not flag
- Σε μια γλώσσα χωρίς πολλαπλές αναθέσεις μεταβλητών δεν υπάρχουν τέτοια προβλήματα
- Στις συναρτησιακές γλώσσες, **οι μεταβλητές είναι ονόματα για συγκεκριμένες τιμές, δεν είναι ονόματα για συγκεκριμένες θέσεις μνήμης**
- Μπορούμε να τις θεωρήσουμε «όχι πολύ μεταβλητές»

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

5

Η γλώσσα ML (Meta Language)

- Γλώσσα συναρτησιακού προγραμματισμού με τύπους
- Σχεδιασμένη για αλληλεπιδραστική χρήση (interactive use)
- Συνδυάζει τα παρακάτω στοιχεία:
 - Βασισμένη στο λ-λογισμό και στην αποτίμηση εκφράσεων
 - Συναρτήσεις υψηλής τάξης (higher-order functions)
 - Αυτόματη διαχείριση μνήμης (με χρήση συλλογής σκουπιδιών)
 - Αφηρημένους τύπους δεδομένων (abstract data types)
 - Σύστημα αρθρωμάτων (module system)
 - Εξαιρέσεις (exceptions)
- Γενικής χρήσης μη προστακτική, μη αντικειμενοστρεφής γλώσσα
 - Σχετικές γλώσσες: OCaml, Haskell, ...

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

6

Γιατί εξετάζουμε την ML;

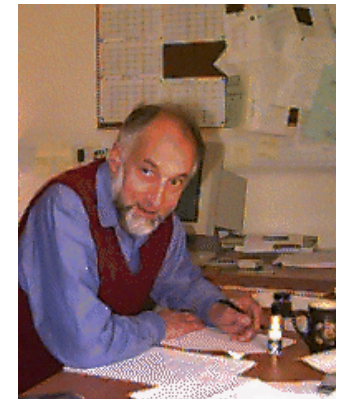
- Τύποι και αυστηρό σύστημα τύπων
 - Γενικά θέματα για στατικό έναντι δυναμικού ελέγχου των τύπων
 - Συμπερασμός τύπων (type inference)
 - Πολυμορφισμός και γενικός προγραμματισμός (generic programming)
- Διαχείριση μνήμης
 - Στατική εμβέλεια και δομή κατά μπλοκ
 - Εγγραφές ενεργοποίησης συναρτήσεων (function activation records) και υλοποίηση συναρτήσεων υψηλής τάξης
- Έλεγχος και δομές ροής
 - Εξαιρέσεις
 - Αναδρομή “ουράς” (tail recursion) και συνέχειες (continuations)

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

7

Σύντομη ιστορία της γλώσσας ML

- Robin Milner (ACM Turing Award)
- Logic for Computable Functions
 - Stanford 1970-71
 - Edinburgh 1972-1995
 - Cambridge 1996-2010
- Μεταγλώσσα του συστήματος LCF
 - Απόδειξη θεωρημάτων (theorem proving)
 - Σύστημα τύπων (type system)
 - Συναρτήσεις υψηλής τάξης (higher-order functions)
- Θα χρησιμοποιήσουμε την υλοποίηση SML/NJ (Standard ML of New Jersey)

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

8

Η γλώσσα ML μέσα από παραδείγματα

```
% sml
```

```
Standard ML of New Jersey, v110.XX
```

```
- 42;  
val it = 42 : int  
- 2 + 3;  
val it = 5 : int  
- fun square x = x * x;  
val square = fn : int -> int  
- square 5;  
val it = 25 : int  
- square;  
val it = fun : int -> int
```

Βασικοί τύποι της ML

- Booleans
 - true, false : bool
- Ακέραιοι και τελεστές τους
 - 0, 1, 2, ... : int
 - +, -, *, mod, div, ~ (μοναδιαίο μείον)
- Συμβολοσειρές και τελεστές τους
 - "Robin Milner" : string
 - ^ (συνένωση συμβολοσειρών)
- Αριθμοί κινητής υποδιαστολής και τελεστές τους
 - 1.0, 2.2, 3.14159, ...
 - +, -, *, /, ~

Οι τελεστές είναι αριστερά προσεταιριστικοί, με προτεραιότητες {+,-} < {*,/,div,mod} < {~}.

Η γλώσσα ML μέσα από παραδείγματα

```
- 1 = 2;  
val it = false : bool  
- 1 <> 2 andalso true <> false;  
val it = true : bool  
- true = false orelse 1 <= 2;  
val it = true : bool  
- "Robin" > "Milner";  
val it = true : bool  
- 2.56 < 3.14;  
val it = true : bool  
- 2.56 = 3.14;  
stdIn: Error: operator and operand don't agree  
operator domain: 'Z * 'Z  
operand:          real * real
```

Υπερφόρτωση τελεστών (operator overloading)

```
- 6 * 7  
val it = 42 : int  
- 6.0 * 7.0;  
val it = 42.0 : real  
- 2.0 * 21;  
stdIn: Error: operator and operand don't agree  
operator domain: real * real  
operand:          real * int  
in expression:    2.0 * 21
```

- Ο τελεστής * (και άλλοι όπως ο +) είναι **υπερφορτωμένοι**
- Έχουν διαφορετική ερμηνεία σε ζεύγη ακεραίων και διαφορετική σε ζεύγη αριθμών κινητής υποδιαστολής
- Η ML δεν κάνει αυτόματη μετατροπή από ακεραίους σε πραγματικούς αριθμούς (όπως π.χ. κάνει η C)

Η γλώσσα ML μέσα από παραδείγματα

```
- fun max a b =  
= if a > b then a else b;  
val max = fn : int -> int -> int  
- max 17 5;  
val it = 17 : int  
- max 10 42;  
val it = 42 : int
```

- Προσέξτε τον περίεργο τύπο
`int -> int -> int`
- Λέει ότι η `max` είναι μια συνάρτηση που παίρνει έναν ακέραιο και επιστρέφει μια συνάρτηση που παίρνει έναν ακέραιο και επιστρέφει έναν ακέραιο

Currying

- Οι συναρτήσεις είναι αντικείμενα πρώτης τάξης τα οποία μπορούμε να τα διαχειριστούμε όπως όλα τα άλλα αντικείμενα (π.χ. τους ακραίους)

Haskell B. Curry

```
- fun max a b = if a > b then a else b;  
val max = fn : int -> int -> int  
- val max_five = max 5;  
val max_five = fn : int -> int  
- max_five 42;  
val it = 42 : int  
- max_five 3;  
val it = 5 : int
```

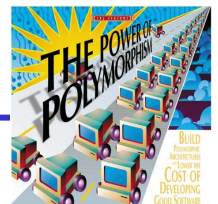

Currying vs. Tuples

- Αν θέλουμε, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε πλειάδες (tuples) ως ορίσματα ή αποτελέσματα συναρτήσεων

```
- fun max (a,b) = if a > b then a else b;  
val max = fn : int * int -> int  
- max (17,42);  
val it = 42 : int  
- fun reverse (a,b) = (b,a);  
val reverse = fn : 'a * 'b -> 'b * 'a  
- reverse (17,42);  
val it = (42,17) : int * int  
- max (reverse (17,42));  
val it = 42 : int
```

Πολυμορφισμός

- Η συνάρτηση `reverse` έχει έναν ενδιαφέροντα **τύπο**

```
- fun reverse (a,b) = (b,a);  
val reverse = fn : 'a * 'b -> 'b * 'a
```

- Αυτό σημαίνει ότι μπορούμε να αντιστρέψουμε μια δυάδα όπου το πρώτο όρισμα είναι οποιουδήποτε τύπου και το δεύτερο όρισμα επίσης είναι οποιουδήποτε τύπου

```
- reverse (42,3.14);  
val it = (3.14,42) : real * int  
- reverse ("foo", (1,2));  
val it = ((1,2),"foo") : (int * int) * string
```

Αναδρομή

- Επειδή δεν υπάρχουν μεταβλητές με την παραδοσιακή έννοια, τα προγράμματα χρησιμοποιούν **αναδρομή** για να εκφράσουν επανάληψη

```
- fun sum n =  
= if n = 0 then 0 else sum (n-1) + n;  
val sum = fn : int -> int  
- sum 2;  
val it = 3 : int  
- sum 3;  
val it = 6 : int  
- sum 4;  
val it = 10 : int
```

Αναδρομή

- Επειδή δεν υπάρχουν μεταβλητές με την παραδοσιακή έννοια, τα προγράμματα χρησιμοποιούν **αναδρομή** για να εκφράσουν επανάληψη

```
- fun sum n =  
= if n = 0 then 0 else sum (n-1) + n;  
val sum = fn : int -> int  
- sum 2;  
val it = 3 : int  
- sum 3;  
val it = 6 : int  
- sum 4;  
val it = 10 : int
```

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

17

Τελεστής ύψωσης σε δύναμη

- Μπορούμε επίσης να ορίσουμε νέους αριθμητικούς τελεστές ως συναρτήσεις

```
- fun x ^ y =  
= if y = 0 then 1  
= else x * (x ^ (y-1));  
val ^ = fn : int * int -> int  
- 2 ^ 2;  
val it = 4 : int  
- 2 ^ 3;  
val it = 8 : int  
- 2 ^ 4;  
val it = 16 : int
```


Εισαγωγή στη γλώσσα ML

18

Επαναχρησιμοποίηση αποτελεσμάτων

- Επειδή δεν έχουμε μεταβλητές, είμαστε αναγκασμένοι να επαναλάβουμε εκφράσεις (και υπολογισμούς)

```
fun f x =  
  g(square(max(x,4))) +  
  (if x < 1 then 1  
   else g(square(max(x,4))));
```

- Μια μέθοδος για να γράψουμε πιο εύκολα την παραπάνω συνάρτηση είναι με χρήση μιας βοηθητικής συνάρτησης

```
fun f1(a,b) = b + (if a < 1 then 1 else b)  
fun f x = f1(x, g(square(max(x,4))));
```

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

19

Η έκφραση let

- Ένας πιο εύκολος τρόπος είναι ο ορισμός ενός τοπικού ονόματος για την επαναχρησιμοποιούμενη έκφραση

```
fun f x =  
  let  
    val gg = g(square(max(x,4)))  
  in  
    gg + (if x < 1 then 1 else gg)  
  end;
```

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

20

Η έκφραση let δεν είναι ανάθεση

```
- let
=   val a = 2
= in
=   (let
=     val a = a + 2
=     in
=       a
=     end,
=     a)
= end;
val it = (4,2) : int * int
```

Σύνθετοι τύποι δεδομένων στην ML

- Προγράμματα που επεξεργάζονται μόνο βαθμωτά δεδομένα (scalars - χωρίς δομή) δεν είναι πολύ χρήσιμα
- Οι συναρτησιακές γλώσσες προγραμματισμού είναι ότι πρέπει για την επεξεργασία σύνθετων τύπων δεδομένων
- Έχουμε ήδη δει πλειάδες, που είναι σύνθετοι τύποι δεδομένων για την αναπαράσταση ενός ορισμένου αριθμού αντικειμένων (πιθανώς διαφορετικών τύπων)
- Η ML έχει επίσης **λίστες**, που είναι σειρές οποιουδήποτε αριθμού αντικειμένων του ίδιου όμως τύπου

Λίστες

- Οι πλειάδες περικλείονται από παρενθέσεις, οι λίστες από αγκύλες

```
- (1,2);
val it = (1,2) : int * int
- [1,2];
val it = [1,2] : int list
```

- Ο τελεστής @ συνενώνει δύο λίστες

```
- [1,2] @ [3,4];
val it = [1,2,3,4] : int list
```

Cons

- Μπορούμε να προσθέσουμε στοιχεία στην αρχή μιας λίστας με τον τελεστή :: (προφέρεται cons)

```
- 1 :: 2 :: 3 :: [];
val it = [1,2,3] : int list
- 0 :: it;
val it = [0,1,2,3] : int list
```

- Η συνένωση δύο λιστών δεν είναι το ίδιο με τη χρήση ::

```
- [1,2] :: [3,4];
stdIn: Error: operator and operand don't agree
operator domain: int list * int list list
operand:          int list * int list
in expression:
(1 :: 2 :: nil) :: 3 :: 4 :: nil
```

Άλλες συναρτήσεις για λίστες

```
- null [];  
val it = true : bool  
- null [1,2];  
val it = false : bool  
- val l = [1,2,3,4];  
val l = [1,2,3,4] : int list  
- hd l;  
val it = 1 : int  
- tl l;  
val it = [2,3,4] : int list  
- length l;  
val it = 4 : int  
- nil;  
val it = [] : 'a list
```

Ορισμός συναρτήσεων για λίστες

```
- fun addto (l,v) =  
=   if null l then nil  
=   else hd l + v :: addto (tl l,v);  
val addto = fn : int list * int -> int list  
-  
-  
- addto ([1,2,3],2);  
val it = [3,4,5] : int list  
- addto ([1,2,3],~2);  
val it = [~1,0,1] : int list
```

Ορισμός συναρτήσεων για λίστες

```
- fun map (f, l) =  
=   if null l then nil  
=   else f (hd l) :: map (f, tl l);  
val map = fn : ('a -> 'b) * 'a list -> 'b list  
-  
-  
- fun add2 x = x + 2;  
val add2 = fn : int -> int  
- map (add2, [10,11,12]);  
val it = [12,13,14] : int list
```

Ανώνυμες συναρτήσεις (λ-εκφράσεις)

```
- map (fn x => x + 2, [10,11,12]);  
val it = [12,13,14] : int list
```

- Το πρώτο όρισμα της παραπάνω συνάρτησης λέγεται **λάμδα έκφραση**: είναι μια συνάρτηση χωρίς όνομα
- Ο τελεστής **fun** είναι ισοδύναμος με μία λάμδα έκφραση

```
- val add2 = fn x => x + 2;  
val add2 = fn : int -> int  
- add2 10;  
val it = 12 : int
```


Αναδρομικές λάμδα εκφράσεις

- Πώς καλούμε αναδρομικά κάτι το οποίο δεν έχει όνομα;
- Του δίνουμε ένα!

```
- let  
=   val rec f =  
=     fn x => if null x then nil  
=           else (hd x + 3) :: f (tl x)  
= in  
=   f  
= end  
= [1,2,3,4];  
val it = [4,5,6,7] : int list
```

Ταίριασμα προτύπων (pattern matching)

- Στα μαθηματικά, οι συναρτήσεις πολλές φορές ορίζονται με διαφορετικές εκφράσεις βάση κάποιων συνθηκών

$$f(x) = \begin{cases} x & \text{εάν } x \geq 0 \\ -x & \text{εάν } x < 0 \end{cases}$$

- Οι συναρτήσεις της ML δε διαφέρουν και επιτρέπουν τον ορισμό κατά περιπτώσεις και την αποφυγή της χρήσης `if`

```
fun map (f, []) = []  
  | map (f, l) = f (hd l) :: map (f, tl l);
```

- Όμως, ο ορισμός ανά περιπτώσεις είναι ευαίσθητος ως προς τη σειρά εμφάνισης των συναρτησιακών προτάσεων

```
fun map (f, l) = f (hd l) :: map (f, tl l)  
  | map (f, []) = [];
```

Καλύτερος ορισμός μέσω ταιριάσματος προτύπων

- Το πρότυπο `_` ταιριάζει με όλα τα αντικείμενα
- Το πρότυπο `h :: t` ταιριάζει με μια λίστα και δένει
 - τη μεταβλητή `h` με την κεφαλή της λίστας και
 - τη μεταβλητή `t` με την ουρά της λίστας

```
fun map (_, []) = []  
  | map (f, h::t) = f h :: map (f, t);
```


Χρήση σταθερών ως πρότυπα

```
- fun is_zero 0 = "yes";  
stdIn: Warning: match nonexhaustive  
      0 => ...  
val is_zero = fn : int -> string  
- is_zero 0;  
val it = "yes" : string
```

- Κάθε σταθερά ενός τύπου που υποστηρίζει ισότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο
- Αλλά δεν μπορούμε να γράψουμε

```
fun is_zero 0.0 = "yes";
```

Μη εξαντλητικό ταίριασμα προτύπων

- Στο προηγούμενο παράδειγμα, ο τύπος της `is_zero` ήταν `int -> string`, αλλά ταυτόχρονα υπήρξε η προειδοποίηση “`Warning: match nonexhaustive`”
- Αυτό σημαίνει ότι η συνάρτηση ορίστηκε με πρότυπα που δεν εξάντλησαν το πεδίο ορισμού της συνάρτησης
- Κατά συνέπεια, είναι δυνατό να υπάρχουν προβλήματα χρόνου εκτέλεσης, όπως:

```
- is_zero 42;  
uncaught exception Match: [nonexhaustive  
                             match failure]  
raised at ...
```

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

33

Κανόνες ταίριασματος προτύπων στην ML

- Το πρότυπο `_` ταιριάζει με οτιδήποτε
- Μια μεταβλητή είναι ένα πρότυπο που ταιριάζει με οποιαδήποτε τιμή και δένει τη μεταβλητή με την τιμή
- Μια σταθερά (ενός τύπου ισότητας) είναι ένα πρότυπο που ταιριάζει μόνο με τη συγκεκριμένη σταθερά
- Μια πλειάδα `(x, y, ..., z)` είναι ένα πρότυπο που ταιριάζει με κάθε πλειάδα του ίδιου μεγέθους, της οποίας τα περιεχόμενα ταιριάζουν με τη σειρά τους με τα `x, y, ..., z`
- Μια λίστα `[x, y, ..., z]` είναι ένα πρότυπο που ταιριάζει με κάθε λίστα του ίδιου μήκους, της οποίας τα στοιχεία ταιριάζουν με τη σειρά τους με τα `x, y, ..., z`
- Ένα `cons h :: t` είναι ένα πρότυπο που ταιριάζει με κάθε μη κενή λίστα, της οποίας η κεφαλή ταιριάζει με το `h` και η ουρά με το `t`

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

34

Παράδειγμα χρήσης ταίριασματος προτύπων

- Παραγοντικό με χρήση `if-then-else`

```
fun fact n =  
  if n = 0 then 1 else n * fact (n-1);
```

- Παραγοντικό με χρήση ταίριασματος προτύπων

```
fun fact 0 = 1  
  | fact n = n * fact (n-1);
```

- Παρατηρήστε ότι υπάρχει επικάλυψη στα πρότυπα
- Η εκτέλεση δοκιμάζει πρότυπα με τη σειρά που αυτά εμφανίζονται (από πάνω προς τα κάτω)

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

35

Άλλα παραδείγματα

Η παρακάτω δομή είναι πολύ συνηθισμένη σε αναδρομικές συναρτήσεις που επεξεργάζονται λίστες: μία περίπτωση για την κενή λίστα (`nil`) και μία περίπτωση για όταν η λίστα δεν είναι κενή (`h :: t`).

- Άθροισμα όλων των στοιχείων μιας λίστας

```
fun sum nil = 0  
  | sum (h :: t) = h + sum t;
```

- Αριθμός των στοιχείων μιας λίστας με κάποια ιδιότητα

```
fun ctrue nil = 0  
  | ctrue (true :: t) = 1 + ctrue t  
  | ctrue (false :: t) = ctrue t;
```

Εισαγωγή στη γλώσσα ML

36

Ένας περιορισμός: γραμμικά πρότυπα

- Δεν επιτρέπεται η χρήση της ίδιας μεταβλητής περισσότερες από μία φορές στο ίδιο πρότυπο
- Για παράδειγμα, το παρακάτω δεν επιτρέπεται:

```
fun f (a,a) = ... for pairs of equal elements
| f (a,b) = ... for pairs of unequal elements
```

- Αντί αυτού πρέπει να χρησιμοποιηθεί το παρακάτω:

```
fun f (a,b) =
  if (a=b) then ... for pairs of equal elements
  else ... for pairs of unequal elements
```

Συνδυασμός προτύπων και let

```
fun halve nil = (nil, nil)
| halve [a] = ([a], nil)
| halve (a::b::cs) =
  let
    val (x, y) = halve cs
  in
    (a::x, b::y)
  end;
```

- Με τη χρήση προτύπων στους ορισμούς ενός **let**, μπορούμε να “αποσυνθέσουμε” εύκολα ένα αποτέλεσμα
- Η παραπάνω συνάρτηση παίρνει ως όρισμα μια λίστα και επιστρέφει ένα ζεύγος από λίστες, η κάθε μία από τις οποίες έχει τα μισά στοιχεία της αρχικής λίστας

Χρήση της συνάρτησης halve

```
- fun halve nil = (nil, nil)
=   | halve [a] = ([a], nil)
=   | halve (a::b::cs) =
=     let
=       val (x, y) = halve cs
=     in
=       (a::x, b::y)
=     end;
val halve = fn : 'a list -> 'a list * 'a list
- halve [1];
val it = ([1],[]) : int list * int list
- halve [1,2];
val it = ([1],[2]) : int list * int list
- halve [1,2,3,4,5,6];
val it = ([1,3,5],[2,4,6]) : int list * int list
```

Ένα μεγαλύτερο παράδειγμα: Merge Sort

- Η συνάρτηση **halve** διανείμει τα στοιχεία μιας λίστας σε δύο περίπου ίσα κομμάτια
- Είναι το πρώτο βήμα για ταξινόμηση συγχώνευσης
- Η συνάρτηση **merge** συγχωνεύει δύο ταξινομημένες λίστες

```
- fun merge (nil, ys) = ys
=   | merge (xs, nil) = xs
=   | merge (x::xs, y::ys) =
=     if (x < y) then x :: merge (xs, y::ys)
=     else y :: merge (x::xs, ys);
val merge = fn : int list * int list -> int list
- merge ([2],[1,3]);
val it = [1,2,3] : int list
- merge ([1,3,4,7,8],[2,3,5,6,10]);
val it = [1,2,3,3,4,5,6,7,8,10] : int list
```

Η συνάρτηση Merge Sort

```
fun mergeSort nil = nil
  | mergeSort [a] = [a]
  | mergeSort theList =
    let
      val (x, y) = halve theList
    in
      merge (mergeSort x, mergeSort y)
    end;
```

Ο τύπος της παραπάνω συνάρτησης είναι
`int list -> int list`
λόγω του τύπου της συνάρτησης `merge`

Παράδειγμα χρήσης της Merge Sort

```
- fun mergeSort nil = nil
=   | mergeSort [a] = [a]
=   | mergeSort theList =
=     let
=       val (x, y) = halve theList
=     in
=       merge(mergeSort x, mergeSort y)
=     end;
val mergeSort = fn : int list -> int list
- mergeSort [4,3,2,1];
val it = [1,2,3,4] : int list
- mergeSort [4,2,3,1,5,3,6];
val it = [1,2,3,3,4,5,6] : int list
```

Φωλιασμένοι ορισμοί συναρτήσεων

- Μπορούμε να ορίσουμε τοπικές συναρτήσεις, ακριβώς όπως ορίζουμε τοπικές μεταβλητές, με χρήση `let`
- Συνήθως αυτό γίνεται για βοηθητικές συναρτήσεις που δε θεωρούνται χρήσιμες από μόνες τους
- Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να κρύψουμε τις συναρτήσεις `halve` και `merge` από το υπόλοιπο πρόγραμμα
- Αυτό έχει και το πλεονέκτημα ότι οι εσωτερικές συναρτήσεις μπορούν να αναφέρονται σε μεταβλητές των εξωτερικών συναρτήσεων

```
(* Sort a list of integers. *)
fun mergeSort nil = nil
  | mergeSort [e] = [e]
  | mergeSort theList =
    let
      (* From the given list make a pair of lists
       * (x,y), where half the elements of the
       * original are in x and half are in y. *)
      fun halve nil = (nil, nil)
        | halve [a] = ([a], nil)
        | halve (a::b::cs) =
          let
            val (x, y) = halve cs
          in
            (a::x, b::y)
          end;

      (* Merge two sorted lists of integers into
       * a single sorted list. *)
      fun merge (nil, ys) = ys
        | merge (xs, nil) = xs
        | merge (x::xs, y::ys) =
          if (x < y) then x :: merge(xs, y::ys)
          else y :: merge(x::xs, ys);

      val (x, y) = halve theList
    in
      merge(mergeSort x, mergeSort y)
    end;
```

Ανακεφαλαίωση της γλώσσας ML

- Βασικοί τύποι της ML: **int**, **real**, **bool**, **char**, **string**
- Τελεστές: **~**, **+**, **-**, *****, **div**, **mod**, **/**, **^**, **::**, **@**, **<**, **>**, **<=**, **>=**, **=**, **<>**, **not**, **andalso**, **orelse**
- Επιλογή μεταξύ δύο: **if ... then ... else**
- Ορισμός συναρτήσεων: **fun**, **fn =>** και τιμών: **val**, **let**
- Κατασκευή πλειάδων: **(x, y, ..., z)**
- Κατασκευή λιστών: **[x, y, ..., z]**, **::**, **@**
- Κατασκευαστές τύπων: *****, **list**, και **->**
- Ταίριασμα προτύπων
- Φωλιασμένες συναρτήσεις